

Liturgie voor de dienst van zondagmiddag

2 mei 2010 in de Kijfhoekkerk

VOORBEREIDING

Aanvangslied: Psalm 47:1 en 2
Stilgebed
Bemoediging en groet
Klein Gloria Klein Gloria
Aanvangstekst: 1 Cor.15:20 NBV
Lied: Gezang 281:1,2,3 en 4
Verootmoedigingsgebed
Woord van vergeving
Lied: Ev.Lb. 124
Gebed om verlichting met de Heilige Geest

DIENST VAN HET WOORD

Schriftlezing: 1 Korintiërs 15:17-28
Lied: Gezang 217:1,2 en 3
Preek
Lied: Ev. Liedb. 289:1 en 2

DIENST VAN DE GEBEDEN EN GAVEN

Dankgebed, voorbeden, stil gebed, onze Vader
Inzamelings van de gaven
Slotlied Gezang 254:1,2,3 en 4
Zegen, gezongen amen Gezang 456:3

Schriftlezing: 1 Korintiërs 15:17-28

17. Maar als Christus niet is opgewekt, is uw geloof nutteloos, bent u nog een gevangene van uw zonden
18. en worden de doden die Christus toebehoren niet gered.
19. Als wij alleen voor dit leven op Christus hopen, zijn wij de beklagenswaardigste mensen die er zijn.
20. Maar Christus is werkelijk uit de dood opgewekt, als de eerste van de gestorvenen.
21. Zoals de dood er is gekomen door een mens, zo is ook de opstanding uit de dood er gekomen door een mens.
22. Zoals wij door Adam allen sterven, zo zullen wij door Christus allen levend worden gemaakt.
23. Maar ieder op de voor hem bepaalde tijd: Christus als eerste en daarna, wanneer hij komt, zij die hem toebehoren.
24. En dan komt het einde en draagt hij het koningschap over aan God, de Vader, nadat hij alle heerschappij en elke macht en kracht vernietigd heeft.
25. Want hij moet koning zijn totdat 'God alle vijanden aan zijn voeten heeft gelegd'.
26. De laatste vijand die vernietigd wordt is de dood,
27. want er staat: 'Hij heeft alles aan zijn voeten gelegd.' Wanneer er 'alles' staat, is dat natuurlijk uitgezonderd degene die alles aan hem onderwerpt.
28. En op het moment dat alles aan hem onderworpen is, zal de Zoon zichzelf onderwerpen aan hem die alles aan hem onderworpen heeft, opdat God over alles en allen zal regeren.

Gemeente van onze Here Jezus Christus, het is weer Koninginnedag geweest, gelukkig is het allemaal zonder nare dingen verlopen. Wat we wel rond het dertig jarig koningschap van onze koningin Beatrix hebben gezien is de hele discussie rond het koningschap. Wat mag ze wel en wat mag ze niet. Moet het koningschap alleen maar iets ceremonieels zijn of moet het zo blijven als het is? En wanneer vind de opvolging plaats door Willem Alexander?

Weet u dat er in de kerk ook zo'n een discussie geweest is rond het koningschap van Jezus Christus. Want Christus is niet alleen onze Redder en Zaligmaker, Hij is ook onze Koning. Hij is de Zoon van David die op de troon van David zal regeren, en volgens de bijbel zal zijn Koningschap zal een eeuwig Koningschap zijn. Als je daar naar kijkt is het niet zo vreemd als de kerk haar geloof belijdt door te zeggen: Wij geloven in één Heer Jezus Christus, wiens Rijk geen einde zal hebben.

Nu zijn we in de kerk misschien niet zo vaak met Jezus Koningschap bezig, meer met wat Hij voor ons gedaan heeft aan het kruis en in de opstanding. God zelf die mens voor ons is geworden in de Zoon en die het oordeel over onze zonden heeft gedragen. Dat is het evangelie, de goede boodschap van Gods genade voor ons. Dat we door Jezus het eeuwig leven mogen ontvangen. Dat is het allerbelangrijkste dat u moet onthouden en aannemen in uw leven.

Maar er is meer dan dat. Vanmorgen heb ik het gehad over wat Jezus nu in de hemel aan het doen is, hoe Hij daar onze plaats aan het bereiden is en hoe wij kunnen zijn waar Hij is, in het Nieuwe Jeruzalem. Maar we zagen ook dat Jezus niet alleen daar is. Hij is door de heilige Geest ook bij ons op aarde en Hij wil ook dat we vandaag, niet alleen als we overlijden en naar de hemel gaan, zijn waar Hij is. Jezus wil in het hier en nu al iets van zijn Koningschap laten zien op aarde. En wij moeten zijn waar Hij is, dat is zijn overal waar zijn wil gedaan wordt. Een straks als Hij wederkomt zal dat voor *alle* mensen duidelijk zijn, dat Hij koning is over heel de aarde.

Maar voor hoe lang zal dat dan zijn? De kerk belijdt over de lengte van die tijd: Christus wiens rijk geen einde zal hebben. Maar wat zegt Paulus in zijn brief? Paulus lijkt iets anders te zeggen, namelijk dat God de Zoon Koning is totdat God alle vijanden aan zijn voeten heeft gelegd en dat Jezus daarna het koningschap aan God de Vader overdraagt opdat dan God over alles en allen zal regeren. Is dat niet in tegenspraak met elkaar?

Het is altijd goed te weten wat de achtergrond is van iets. Er was in die eerste eeuwen ene Marcellus van Ancyra, hij was een belangrijke bisschop die ook e.e.a. geschreven heeft. Wat Marcellus belangrijk vond was de volstreckte eenheid van God, iets dat de Joden ook benadrukken. Maar als je die volstreckte eenheid belijdt, hoe zit het dan met God de Zoon en God de Heilige Geest? Er zijn toch geen drie goden, er is toch maar één God?

Marcellus dacht het als volgt op te lossen, hij zei: God heeft zich bij de schepping laten zien in God de Zoon, dus het Woord van God, dat scheppend uit Gods mond ging. God sprak en het was er. Maar God heeft zich ook in de Heilige Geest laten zien die alles tot leven heeft gewekt, we lezen immers over de Geest van God die zweefde over de wateren. Vader, Zoon en Heilige Geest, alle drie waren ze er bij de schepping. Maar, zegt Marcellus, als de voleinding aanbreekt, dan keren de Zoon en de Heilige Geest weer volledig terug in God en wordt God weer een absolute eenheid.

Marcellus zegt dus zoiets als: het feit dat God zich heeft laten zien in de Zoon en in de Heilige Geest moet je zien als een tijdelijke maatregel van God. Als alles tot voltooiing komt, is de manifestatie van God de Zoon niet meer nodig. God heeft zich in de Zoon gemanifesteerd om de wereld te scheppen, maar ook om de wereld die in zonde gevallen is te redden, door mens te worden. Maar uiteindelijk als God de Zoon Koning is geweest en al Gods vijanden verslagen zijn en de voltooiing bereikt wordt, is het werk van Gods Zoon volbracht en is het niet meer nodig dat God zich als de Zoon laat zien.

En hetzelfde geldt voor het werk van de Heilige Geest. De Heilige Geest is betrokken geweest bij de schepping als het levensprincipe. Door de Geest leeft al wat leeft, zou je kunnen zeggen. De Heilige Geest is belangrijk geweest voor het spreken van God door de profeten en voor de totstandkoming van de kerk. De Heilige Geest schenkt geloof op aarde en schenkt zijn gaven en vrucht, zodat mensen een gemeenschap in Jezus naam vormen en dicht bij God leven. Maar als straks de voltooiing daar zal zijn is het werk van de Heilige Geest niet meer nodig, dan zal de Geest terugkeren in God, omdat God dan alles in allen zal zijn. De Zoon en de Geest zijn tijdelijke manifestaties van God, die als God alles voltooid heeft niet meer nodig zijn.

En Marcellus beroept zich dan op het gedeelte dat we vandaag hebben gelezen. Van harte onderschrijft Marcellus alles wat Jezus voor ons gedaan heeft. Dat Hij voor onze zonden geleden heeft, ook werkelijk gestorven is, maar ook werkelijk is opgestaan uit de dood. En dat we allemaal door Christus levend gemaakt zullen worden. Marcellus doet niets af van het verlossende werk van Jezus Christus.

Marcellus belijdt ook dat Jezus eens Koning zal zijn of nu al Koning is. Maar er komt een tijd dat er ook weer een eind komt aan Christus Koningschap. En dat einde vindt plaats op het moment dat alles aan Christus onderworpen is. Want zegt Paulus niet: 'En dan komt het einde en draagt Christus het koningschap over aan God, de Vader, nadat Hij alle heerschappij en elke macht en kracht vernietigd heeft. Want Hij moet Koning zijn totdat 'God alle vijanden aan zijn voeten heeft gelegd'.

Dus het kan wel eeuwen en eeuwen duren, zeg maar een eeuwigheid, maar er komt een eind aan die eeuwigheid, dat Christus zal heersen. Een eind door God bepaald, als er geen vijand meer over is. En de laatste vijand die vernietigd wordt zal dan de dood zijn. Nu moeten we oppassen met het woordje 'eeuwig' dat we dat zouden opvatten in de betekenis van 'zonder einde'.

Want zowel het hebreeuwse woordje Olam, dat we met eeuwig vertalen, als het Griekse woordje Aioon, waar ons woordje eeuw vandaan komt, hebben de betekenis van een lange maar toch begrensde tijd. Daarom kan Jezus ook zeggen: nu in deze eeuwigheid en in de toekomstige eeuwigheid. Daarom is het eeuwigdurende koningschap op de troon van David, waarvan in het Oude Testament sprake is, wel een heel langdurig koningschap, maar toch ook weer begrensd in de tijd. Daarom lees je in de bijbel soms de woorden van eeuwigheid tot eeuwigheid of zoiets als: nu in deze eeuw en in de toekomstige eeuw, waarin Jezus een duidelijk onderscheid maakt tussen beide eeuwigheden.

Dat Christus Koning is komen we ook in het Bijbelboek Openbaring tegen waar gesproken wordt over het 1000 jarig vrederijk dat zal aanbreken als Christus wederkomt op aarde. Christus zal dan 1000 jaar regeren over al de volken, totdat al zijn vijanden aan zijn voeten zijn gelegd. Over dat Vrederijk is ook in het Oude Testament van alles te lezen bij de profeten. Leest u Jesaja 65 maar eens na, waar het er allemaal heel aards aan toe gaat. Jesaja begint te spreken over een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, maar de beschrijving die daarna volgt gaat over het Vrederijk, dat vooraf aan die nieuwe hemel en aarde gaat. Het Vrederijk waarin mens en dier vreedzaam samenleven is dus nog niet die nieuwe hemel en nieuwe aarde zelf.

Je leest immers bij Jesaja over paradijselijke toestanden, over hoge leeftijden, maar toch is er ook nog steeds de dood. Een zuigeling en een zondaar zullen eerst sterven als honderdjarige, dus geen voortijdige dood vinden. Er zal gewerkt worden in wijngaarden. De wolf en het lam zullen samen weiden en een leeuw zal stro eten. Paradijselijke toestanden met hoge leeftijden. Maar als Christus regeert op aarde over de dan levende volkeren, is het hemelse Jeruzalem nog niet neergedaald. De christelijke gemeente is dan al opgenomen in de hemel en de volkeren die Christus aantreft bij zijn komst in de wereld zullen onder zijn Koningschap geplaatst worden. Totdat Christus als Koning op aarde ook de laatste restjes vijandschap en tegenstand onderworpen zal hebben. Want Hij moet Koning zijn en elke knie zal zich voor Hem buigen.

Pas als de Christus regering over de volkerenwereld voltooid zal zijn, zal het laatste oordeel plaatsvinden voor de grote witte troon. Dat kun je in de laatste hoofdstukken van Openbaring lezen. Pas dan maakt God de werkelijk nieuwe hemel en nieuwe aarde. Pas dan zal ook het nieuwe Jeruzalem met al haar inwoners neerdalen uit de hemel getooid als een bruid. Pas dan zal God bij de mensen zijn, zelf bij ze wonen en alles in allen zijn. Dat is de voltooiing.

En over dat moment zegt Paulus in zijn brief: En op het moment dat alles aan Hem onderworpen is, zal de Zoon zichzelf onderwerpen aan God de Vader die alles aan Hem onderworpen heeft, opdat God over alles en allen zal regeren.

Heeft Marcellus uit de vroege kerk dan toch gelijk als hij zegt dat in de voltooiing de Zoon van God en de Heilige Geest niet meer nodig zijn, dat Christus rijk eens een einde zal hebben? Heeft Hij niet heel duidelijk Paulus aan zijn kant? Marcellus heeft wel een punt, als hij laat zien dat Gods manifestatie in de Zoon en in de Heilige Geest, in de geschiedenis van deze wereld, een eigen betekenis hebben. Zowel bij de schepping als in de verlossing van ons mensen en de wereld en in de voltooiing van Gods plan met de wereld.

Maar houdt het dan op met het werk van de Zoon en de Heilige Geest? Paulus lijkt dat toch ook te zeggen als hij zegt dat de Zoon zich aan God de Vader zal onderwerpen. Dat Hij bij wijze van spreken eens zal zeggen tegen zijn Vader: Vader missie volbracht! Dat zei Hij al aan het kruis, maar zal dat ook zeggen als de laatste vijand de dood geveld is. Hij moet Koning zijn totdat.., zegt Paulus. Met andere woorden dan stopt het, dan is het vervolg voor God, die over alles en allen zal regeren. En in allen zal zijn in de voltooiing.

Christus wiens rijk geen einde zal hebben, kun je dat volhouden? Want dit artikel in onze geloofsbelijdenis is tegen Marcellus gericht. Waarom is deze leraar van de kerk toch veroordeeld? Marcellus werd veroordeeld omdat hij het *eeuwig* onderscheid tussen God de Vader, God de Zoon en de Heilige Geest ontkende. De kerk zei: ze zijn één in wezen, maar toch drie te onderscheiden personen. Ze zijn drie en toch één. Dat is een geheim dat we niet bevatten.

Maar dat ze er alle drie in eeuwigheid nog zullen zijn kun je lezen op de laatste bladzijden van de Bijbel. Als je goed leest in Openbaring dan zie je dat ook als de nieuwe hemel en de nieuwe aarde er al zijn, dat er dan nog steeds sprake is van de troon van God en van het Lam, Openbaring 22. We zien daar God de Vader en Christus het Lam samen op de troon zitten. En ook de Heilige Geest is er nog, als de rivier van het water des levens die ontspringt vanuit de Troon. Beiden, Zoon en Heilige Geest, gaan niet op als een druppels in een eeuwige oceaan die God heet. Ze zijn niet te scheiden, maar wel te onderscheiden!

Jezus zal alles wel overdragen aan God de Vader, maar blijft wel met Hem regeren. God zal wel alles in allen zijn, maar de Heilige Geest zal nog steeds als een stroom levend helder water beschikbaar zijn voor ieder die er maar van drinken wil.

Ik geloof in Jezus Christus, wiens rijk geen einde zal hebben. Dat is toch goed gezegd van de geloofsbelijdenis. Want zijn Koningschap is een eeuwigdurend Koningschap. Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde. Het is tegelijk waar dat eenmaal Jezus die speciale macht weer over zal dragen aan God de Vader. Omdat die macht verbonden was met een speciale missie: Koning zijn totdat al Gods vijanden aan zijn voeten zijn gelegd. Als dat gebeurt is, is het: missie volbracht!

Aan zijn tijdelijke Koningschap *over de volken op aarde* zal dan een einde komen, maar aan het Godsrijk dat Hij gesticht heeft, zal *nooit een einde komen*. Het is immers een kenmerk van dat Rijk dat allen en iedereen uiteindelijk aan God onderworpen zal zijn, dus ook de Zoon zelf zal zich onderwerpen. Maar na die feestelijke overdracht van de macht zal Hij als het Lam met God samen regeren op de troon en zullen wij met Hem als koningen heersen tot in alle eeuwigheden. Over wie of wat regeren? Ons is nog niet alles geopenbaard, alleen wat nodig is tot ons heil. Christus opgerichte Rijk zal echter zonder einde zijn. Uw, jouw en mijn leven is van eeuwige betekenis. Wie zich als de Zoon aan God onderwerpt, zal eens met Hem regeren als koning tot in *alle* eeuwigheden. *Alle* eeuwigheden is wel zonder einde. Amen.